YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (seitsemäs jaosto)

27 päivänä marraskuuta 2007 *

Asiassa C-163/07 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 23.3.2007,

Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret Ltd Sirketi ja

Musa Akar,

kotipaikka Ankara (Turkki), edustajanaan Rechtsanwalt Ç. Şahin,

valittajina,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään P. van Nuffel ja F. Hoffmeister, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja U. Lõhmus sekä tuomarit P. Lindh ja A. Arabadjiev (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret Ltd Sirketi -niminen yhtiö ja Musa Akar -niminen yhtiö vaativat valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-129/06, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret ja Akar vastaan komissio, 17.1.2007 antaman määräyksen (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa; jäljempänä valituksenalainen määräys), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta niiden kanteen, jossa vaadittiin yhtäältä kumoamaan Diyarbakirin ja Siirtin maakuntien koulutuslaitosten rakennushankkeita koskevasta tarjouskilpailumenettelystä 23.12.2005 tehty komission päätös MK/KS/DELTUR/(2005)/SecE/D/1614 (jäljempänä riidanalainen päätös) ja toisaalta lykkäämään kyseisen menettelyn täytäntöönpanoa.

Asian tausta

2 Turkin Diyarbakirin ja Siirtin maakuntien koulutuslaitosten rakennushankkeita koskevan tarjouskilpailuilmoituksen (EuropeAid/12160l/C/W/TR) julkaisemisen jälkeen valittajat toimittivat 21.10.2005 tarjoustaan koskevan asiakirja-aineiston Euroopan yhteisöjen komission Turkin edustustolle.

3 Hankintamenettelyn päätteeksi komissio teki 29.11.2005 päätöksen, jonka nojalla sopimus tehtiin ILCI Ins. San. Ve Tic, AS -nimisen yrityksen kanssa. Valittajat pyysivät 2.12.2005 päivätyssä kirjeessä, että komissio peruuttaa tämän päätöksen. Komissio hylkäsi tämän pyynnön riidanalaisella päätöksellä, joka sisältyi 23.12.2005 päivättyyn kirjeeseen, joka annettiin valittajille faksitse tiedoksi samana päivänä.

4 Kyseiseen päätökseen sisältyi ilmoitus muutoksenhakukeinoista, ja valittajien huomiota kiinnitettiin siihen, että niillä oli EY 230 artiklan nojalla mahdollisuus nostaa tarjouskilpailun ratkaisupäätöksestä kumoamiskanne yhteisöjen lainkäyttöelimessä kahden kuukauden kuluessa kirjeen päiväyksestä.

Menettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys

5 Valittajat toimittivat kahden Turkkiin sijoittautuneen asianajajan välityksellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 21.2.2006 englanninkielisen version ja 23.2.2006 turkinkielisen version riidanalaista päätöstä koskevasta kumoamiskanteesta (jäljempänä ensimmäinen kanne).

6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamo ilmoitti valittajille 21.3.2006 päivätyssä kirjeessä, että niiden kannetta ei voitu käsitellä, koska niillä piti olla tässä oikeudenkäynnissä edustajana asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion tai jonkin muun Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä ETA-sopimus) sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa, minkä johdosta valittajat toimittivat 6.4.2006 Ç. Şahinin, joka on Düsseldorfin (Saksa) asianajajayhteisön jäsen, välityksellä saksankielisen käännöksen ensimmäisen kanteen englanninkielisestä versiosta.

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamo ilmoitti Şahinille, että tämä ei ollut allekirjoittanut kanteen saksankielistä versiota, minkä jälkeen Şahin toimitti 26.4.2006 kyseisestä versiosta uuden kappaleen, jossa oli hänen allekirjoituksensa. Kanne rekisteröitiin tänä samana päivänä numerolla T-129/06.

8 Komissio teki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla 16.8.2006 oikeudenkäyntiväitteen, joka koski sitä, että kanne oli nostettu liian myöhään.

9 Valittajat vetosivat sellaisten seikkojen olemassaoloon, joiden johdosta niiden kanteen nostamisen yhteydessä tapahtuneet sääntöjenvastaisuudet olivat anteeksiannettavia.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa määräyksessä yhtäältä, että ensimmäinen kanne ei ollut sellaisen olennaisen muotomääräyksen mukainen, jonka noudattamatta jättämisestä seuraa, että kanne jätetään tutkimatta, ja jossa on kyse velvollisuudesta toimittaa kanne, jonka on allekirjoittanut asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion tai jonkin muun ETA-

sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa, ja toisaalta, että tällaista sääntöjenvastaisuutta ei voitu korjata kanteen nostamisen määräajan päätyttyä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ainoastaan kanteen saksankielisen version, jonka Şahin oli allekirjoittanut ja joka oli toimitettu kirjaamoon 26.4.2006, voitiin katsoa täyttävän muotomääräykset.

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tältä osin, että kannetta, joka toimitettiin pätevästi vasta 26.4.2006, oli pidettävä liian myöhään nostettuna, koska riidanalaista päätöstä koskevan kumoamiskanteen nostamisen määräaika oli päättynyt 6.3.2006.

12 Valittajien väitteeseen, jonka mukaan siinä, että valittajien kanteen nostaminen sääntöjenmukaisesti viivästyi, mikä johtui siitä, että komissio ei riidanalaisessa päätöksessä ilmoittanut valittajille yhteisöjen tuomioistuimissa noudatettavia edustamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä, on kyse anteeksiannettavasta erehdyksestä, joka on esteenä sille, että valittajia vastaan vedotaan kanteen nostamisen määräaikoihin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastasi muistuttamalla, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan anteeksiannettavan erehdyksen käsitettä on kanteen nostamisen määräaikojen osalta tulkittava suppeasti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin näet korosti, että tällaisella erehdyksellä voitiin tarkoittaa ainoastaan poikkeuksellisia olosuhteita, joissa erityisesti kyseinen toimielin on menetellyt sellaisella tavalla, että se on aiheuttanut ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle oikeussubjektille, joka on osoittanut noudattaneensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta.

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näiden seikkojen perusteella valituksenalaisen määräyksen 44 kohdassa, että niiden olosuhteiden perusteella, joihin valittajat vetosivat, ei ollut mahdollista katsoa, että kyse oli valittajien osalta anteeksiannettavasta erehdyksestä.

14 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta, koska se oli nostettu määräajan päätyttyä, ja velvoitti valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asianosaisten vaatimukset

15 Valittajat vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen määräyksen

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen aineellisen kysymyksen ratkaisemista varten ja

– velvoittaa komission korvaamaan valituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

16 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

– hylkää valituksen perusteettomana ja

– velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

17 Työjärjestyksen 119 artiklassa määrätään, että jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai jos valitus on selvästi perusteeton, yhteisöjen tuomioistuin voi milloin tahansa esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella julkisasiamiestä kuultuaan hylätä valituksen perustellulla määräyksellä aloittamatta suullista käsittelyä.

18 Valittajat vetoavat valituksensa tueksi kahteen valitusperusteeseen.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

19 Valittajat moittivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se rikkoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklaa ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 24 artiklaa, joista viimeksi mainittua sovelletaan myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen mainitun perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla.

20 Ne väittävät, että kyseisten määräysten mukaan yhteisöjen tuomioistuimilla on selvittämisvelvollisuus ja velvollisuus ryhtyä omasta aloitteestaan toimenpiteisiin, joten esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli toimittava, kun se vastaanotti 21. ja 23.2.2006 ensimmäisen kanteen, jonka oli allekirjoittanut asianajaja, jolla ei ollut kelpoisuutta edustaa valittajia.

21 Valittajien mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli velvollisuus yhtäältä kiinnittää valittajien huomiota tähän muotovirheeseen, joka liittyy kelpoisuuteen edustaa asianosaista, ennen kanteen toimittamiselle varatun määräajan päättymistä ja toisaalta selvittää tosiseikat, joita ensimmäinen kanne koski, sekä velvoittaa vastaaja toimittamaan asian kannalta merkitykselliset asiakirjat.

22 Komissio puolestaan riitauttaa sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli velvollisuus ilmoittaa valittajille ennen yhteisön oikeuden mukaisen kumoamiskanteen nostamisen määräajan päättymistä, että kahden turkkilaisen asianajajan allekirjoittama ensimmäinen kanne ei ollut yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 19 ja 21 artiklassa määrättyjen muotomääräysten mukainen, ja se väittää, että asiaa ei täten pantu sääntöjenmukaisesti vireille ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

23 Komissio toteaa tältä osin, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen mukaan kanteen täydentämismenettelyssä on mahdollista korjata tilanne tiettyjen kanteeseen sovellettavien muotomääräysten noudattamatta jättämisen osalta, on kuitenkin niin, että jopa näissä tapauksissa siitä, että kannetta ei täydennetä kirjaajan asettamassa määräajassa, seuraa, kuten saman työjärjestyksen 44 artiklan 6 kohdasta ilmenee, että kanne jätetään tutkimatta.

24 Komission mukaan tästä seuraa, että senkaltainen kanne, josta esillä olevassa asiassa on kyse ja jota rasittaa sellaisen muotomääräyksen noudattamatta jättäminen, jonka osalta yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä mahdollisuudesta täydentää kannetta, jätetään joka tapauksessa tutkimatta. Koska sellaista säännöstä tai määräystä ei ole, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi ilmoitettava kirjelmien, jotka eivät ole yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan vaatimusten mukaisia, allekirjoittajille, että tällaista kirjelmää ei ole toimitettu sille sääntöjenmukaisesti, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole myöskään velvollisuutta toimittaa tällaista ilmoitusta määräajassa, joka mahdollistaisi sen, että kantaja toimittaa kannekirjelmän säädetyssä määräajassa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

25 Määräyksissä, joihin valittajat ovat vedonneet, tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön missään muissa määräyksissä ei velvoiteta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ilmoittamaan sille, joka nostaa kanteen, että hänen kanteensa tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat sen vuoksi, että sitä ei ole allekirjoittanut asianajaja, jolla on oikeus esiintyä yhteisöjen tuomioistuimissa.

26 Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksessä määrätään mahdollisuudesta täydentää kannetta, joka ei ole tiettyjen muotomääräysten mukainen, on kuitenkin niin, että velvollisuus, jota ei ole noudatettu ja jonka mukaan edustajana on oltava asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin jäsenvaltion tai jonkin muun ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa, ei missään tapauksessa kuulu muotomääräyksiin, joiden osalta kannetta voitaisiin täydentää kanteen nostamisen määräajan päätyttyä yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan toisen kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

27 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tehnyt menettelyvirhettä, kun se vastaanotettuaan 21. ja 23.2.2006 ensimmäisen kanteen, jonka oli allekirjoittanut asianajaja, jolla ei ollut oikeutta esiintyä yhteisöjen tuomioistuimissa, ei kehottanut valittajia täydentämään kannetta ennen kanteen nostamisen määräajan päättymistä.

28 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä selvästi perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

29 Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoi yhteisön oikeutta, koska se ei ottanut huomioon sitä, että riidanalaisessa päätöksessä annettiin puutteellisia tai virheellisiä tietoja muutoksenhakukeinojen käyttötavoista. Koska kyseisessä päätöksessä ei täsmennetty, miten tai kenen toimesta kanne voitiin nostaa, ja koska siinä vain ilmoitettiin vastaanottajille muutoksenhakukeinon olemassaolosta ja kyseisen keinon käyttämistä koskevasta määräajasta, valittajat ajattelivat, että niiden oli mahdollista nostaa kanne itse ja turkin kielellä. Kun muutoksenhakukeinojen käyttötavoista ei ole annettu tietoa tai kun tieto on virheellistä taikka puutteellista, kumoamiskanteen nostamisen määräaika ei ole kaksi kuukautta vaan vuosi.

30 Valittajat väittävät lisäksi, että kolmansien maiden kansalaisten olisi saatava muutoksenhakukeinoista vielä täydellisemmät tiedot kuin ne tiedot, jotka osoitetaan unionin kansalaisille.

31 Komissio väittää, että yhteisön oikeudessa ei ole yleistä velvollisuutta ilmoittaa päätösten adressaateille niiden käytettävissä olevista muutoksenhakukeinoista eikä velvollisuutta ilmaista määräaikoja, joiden kuluessa kyseisiä keinoja voidaan käyttää.

32 Vaikka on mahdollista, että yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rinnastavat yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 45 artiklan nojalla yhteisön toimielimen antamat virheelliset tiedot muutoksenhakukeinojen

käyttötavoista ennalta arvaamattomiin seikkoihin tai ylivoimaiseen esteeseen niin, että määräajan päättyminen ei johda oikeudenmenetyksiin niiden osalta, joita asia koskee, komission mukaan näin ei ole asian laita esillä olevassa asiassa.

33 Koska riidanalaisessa päätöksessä vain ilmoitettiin muutoksenhakukeinon olemassaolosta ja kyseisen keinon käyttämisen määräajasta sekä siitä, mikä oli toimivaltainen tuomioistuin, ja koska siinä ei mainittu mitään kanteen nostamista koskevia muotomääräyksiä, valittajille ei voinut aiheutua sekaannusta.

34 Lisäksi komissio torjuu valittajien väitteen, jonka mukaan kolmansien maiden kansalaisten olisi saatava muutoksenhakukeinoista vielä täydellisemmät tiedot kuin ne tiedot, jotka annetaan unionin kansalaisille, sillä unionin kansalaisten osalta asianmukaisina ja riittävinä pidettyjen tietojen on oltava sitä myös kolmansien maiden kansalaisten osalta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

35 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi perustellusti, että se, että riidanalaisessa päätöksessä ei ilmoitettu, että kanne oli mahdollista nostaa sääntöjenmukaisesti ainoastaan sellaisen asianajajan välityksellä, jolla on oikeus esiintyä jonkin jäsenvaltion tai jonkin muun ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa, ei johtanut siihen, että kyse olisi valittajien osalta anteeksiannettavasta erehdyksestä, jonka perusteella olisi heidän edukseen mahdollista sivuuttaa ehdottomat yhteisön säännöt, jotka koskevat kanteen nostamisen määräaikoja.

36 Anteeksiannettava erehdys voi näet koskea, kuten valituksenalaisen määräyksen 42 kohdassa muistutettiin, ainoastaan poikkeuksellisia olosuhteita, joissa erityisesti kyseinen toimielin on syyllistynyt virheeseen menettelemällä sellaisella tavalla, että

se on aiheuttanut ymmärrettävän sekaannuksen vilpittömässä mielessä olevalle oikeussubjektille, joka on osoittanut noudattaneensa kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta (asia C-195/91 P, Bayer v. komissio, tuomio 15.12.1994, Kok. 1994, s. I-5619, 26–28 kohta).

37 Koska määräys, joka koskee sitä, että kanteen on allekirjoittanut asianajaja, jolla on oikeus esiintyä jonkin jäsenvaltion tuomioistuimessa, on – kuten valituksenalaisen määräyksen 43 ja 44 kohdassa katsottiin – olennainen muotomääräys, josta määrätään yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä ja joka on julkaistu muun muassa Euroopan unionin sopimuskokoelmassa ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valittajilla oli täten mahdollisuus saada tieto mainitun muotomääräyksen olemassaolosta, eivätkä ne voi väittää tehokkaasti, että komission menettelystä on aiheutunut niille hyväksyttävä sekaannus niiden yksityiskohtaisten sääntöjen osalta, jotka koskevat valittajien edustamista yhteisöjen tuomioistuimissa. Näin ollen valittajien ei voida katsoa noudattaneen kaikkea sitä huolellisuutta, jota edellytetään tavanomaista harkitsevaisuutta noudattavalta toimijalta.

38 Tällaista päätelmää ei voida kyseenalaistaa valittajien väitteellä, jonka mukaan kolmansien maiden kansalaisten olisi saatava muutoksenhakukeinoista vielä täydellisemmät tiedot kuin ne tiedot, jotka annetaan unionin kansalaisille.

39 Ensimmäisen kanteen nostaneiden kahden asianajajan tehtävänä oli näet tutustua asian kannalta merkityksellisiin oikeussääntöihin ja erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 19 artiklaan saadakseen tiedon yhteisöjen tuomioistuimissa noudatettavista edustamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

40 Tästä tarkastelusta ilmenee täten, että valittajat eivät voi väittää perustellusti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoi yhteisön oikeutta katsoessaan, että valittajien erehdys ei ollut anteeksiannettava.

41 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, kuten komissio toteaa perustellusti, että yhteisöjen toimielimillä ei ole yleistä velvollisuutta ilmoittaa päätöstensä adressaateille niiden käytettävissä olevista muutoksenhakukeinoista eikä velvollisuutta ilmaista sovellettavia määräaikoja, joiden kuluessa kyseisiä keinoja voidaan käyttää (ks. vastaavasti asia C-153/98 P, Guérin automobiles v. komissio, määräys 5.3.1999, Kok. 1999, s. I-1441, 15 kohta).

42 Tästä seuraa, että myös toinen valitusperuste on hylättävä selvästi perusteettomana.

43 Koska mitään valittajien valitusperusteista ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

44 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja nämä ovat hävinneet asian, valittajat on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret Ltd Sirketi ja Musa Akar velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset